

Učitel naživo má potenciál oživit přípravu učitelů

Vzdělávací program Učitel naživo se jednoznačně vymyká z řady různých „alternativních“ způsobů, jak doplnit či inovovat přípravu učitelů. Není zaměřen na jeden či několik málo dílčích aspektů profilu učitele a ani se nestaví do role modelu, který by měl nahradit ucelenou počáteční přípravu učitelů.

Podle mě je správnou reakcí na dnešní velké problémy učitelské profese ve světě i u nás. Šetření OECD (Teachers Matter 2005, TALIS 2013, Schleicher: Valuing Our Teachers and Raising Their Status 2018) potvrzují negativní trend zvyšujícího se počtu brzkých odchodů mladých učitelů z profese, stres a vyhoření a jejich snižující se well-being. Mezi důvody bývá uváděna nedostatečná připravenost učitelů na praktický výkon profese v důsledku zaostávání tradičního modelu jejich přípravy.

Podobně hovoří i domácí šetření a téma nedostatečné praxe v počáteční přípravě je již desetiletým evergreenem. MŠMT na podporu praxí studentů vydává každoročně značné dodatečné prostředky (např. Fond F). Aniž by ovšem mělo pod kontrolou a důsledně evaluovalo, zda došlo jen k mechanickému zvýšení počtu hodin praxe nebo k nějakém kvalitativní proměně způsobu přípravy jako celku. V době, kdy český stát řeší nedostatek učitelů zkratkovitými legislativními kroky (učit může každý vysokoškolák předmět podle rozhodnutí ředitele školy a profesní přípravu zahájí až později), představuje Učitel naživo ojedinělý, pilotně vyzkoušený a odborně evaluovaný vzdělávací program a řešení. Alespoň pro budoucí, resp. nastupující učitele.

1. Praxi studentů nezahrnuje do přípravy mechanicky nárůstem týdnů pobytu ve škole, ale jako organickou součást celé přípravy.

2. Nestojí tedy ve studijním plánu jako jakási Příloha: praxe vedle toho hlavního, co tvoří studijní program, ale propojuje ji s ostatními složkami.

3. Dobře strukturované oblasti programu zahrnují i témata, která ve většině dosud akreditovaných SP chybějí (osobnostní rozvoj studenta-učitele; vztahové kompetence).

Vzdělávací program Učitel naživo pro absolventy VŠ by měl být co nejdříve součástí akreditovaných SP učitelství na učitelských fakultách. Tím by se ověřilo jeho fungování ne jako navazujícího nebo nadstavbového studia, ale právě jako součást standardního modelu.

Co v ČR v této oblasti nejvíce chybí, je podpora hledání a inovací učitelské přípravy při zachování náročných kritérií opřených o výzkum. Učitel naživo je šancí, jak situaci aspoň trochu změnit.

V Praze 12. 12. 2019

prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc.
katedra psychologie
Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta

Jsem přesvědčena, že program učitelského pregraduálního vzdělávání, který předkládá společenství Učitele na živo, poskytuje vysoce hodnotnou nabídku pro učitelskou přípravu. Toto mé přesvědčení se opírá o analýzu trendů učitelského vzdělávání v současné pedeutologii, o moji zkušenost tvůrce a garanta učitelských programů na FF UK a PŘF UK, učitele v těchto programech i lektora v dalším vzdělávání učitelů.

Považuji za vyznamenání, že mohu být i garantem učitelského programu v celoživotním vzdělávání v Učiteli na živo, členkou expertní rady zde a také že jsem měla příležitost být u tvorby akreditace pro pregraduální program učitelství. S tímto vzhledem do práce týmu, který program vytvářel, mohu potvrdit, že nejen zcela odpovídá zmíněným pedeutologickým trendům (akcentuji především propojenost praktické činnosti s teoretickou základnou a důraz na sociální učení), ale že byl vytvářen odpovědně s vysokou citlivostí pro český školský terén a jeho výzvy.

Hledání cest učitelské přípravy a jejich ověřování považuji za naprosto klíčové: pokud by program byl realizován na některé z vysokých škol připravujících učitele, jde o cestu již z odborného hlediska ověřenou, zbývá ověřit (v programu realisticky navržené) organizační věci. Předkládám svůj názor: tato cesta by měla být jednoznačně podpořena.

doc. PhDr. Hana Kasíková, CSc.
Univerzita Karlova – Filozofická fakulta

Asociace ředitelů
základních škol
České republiky

Vyjádření k programům „Učitel naživo“ a „Ředitel naživo“

ARZŠ ČR plně podporuje výcvikové programy „Učitel naživo“ a „Ředitel naživo“. Naši členové mají s těmito programy zprostředkovanou i osobní zkušenost a můžeme potvrdit, že jejich výstupy mají nebývale vysokou kvalitu. V době místy kritického nedostatku učitelů velmi oceňujeme i to, že velká většina kvalitních absolventů programu „Učitel naživo“ zůstává ve školství. Program „Ředitel naživo“ je zase velmi inspirující jak pro své účastníky, tak zprostředkovaně i pro další ředitele, kteří se s nimi setkávají třeba právě v rámci naší asociace.

Podporujeme také přípravu prakticky zaměřeného navazujícího magisterského studijního programu pro absolventy oborových Bc. studií, který Učitel naživo, z.ú. připravuje ve spolupráci s Univerzitou Pardubice. Od tohoto programu si slibujeme především odstranění rezerv absolventů v praktické práci s dětmi a v oblasti pedagogiky vůbec.

V Praze dne 18. června 2020

Michal Černý
PaedDr. Michal Černý - prezident ARZŠ

Asociace ředitelů základních škol ČR
Slavětínská 200, 190 14 Praha 9
Kontakt : 603 158 542, cerny@zsklanovice.cz

Otevřeno a Učitel naživo

V Otevřenu je nám ctí spolupracovat vedle pedagogických fakult též s organizací Učitel naživo, která do systému vzdělávání budoucích pedagogů přináší expertízu ze zahraničí a další příklady dobré praxe z celé České republiky. Výcvikový program Učitel naživo se zaměřuje na rozvoj praktických pedagogických dovedností a nastavuje v tomto směru vysokou laťku. Dle našich zkušeností na jeho konci stojí kvalitně připravení a vnitřně motivovaní učitelé, kteří opravdu odcházejí učit.

Vítáme též snahu Učitele naživo nabídnout své zkušenosti univerzitám a pilotovat s nimi plnohodnotný studijní program, který by ověřil efektivitu a udržitelnost tohoto přístupu, založeného na velkém množství praxe a její reflexe. Takový počín by byl významným zdrojem inspirace a know-how pro inovace v celém českém vzdělávání pedagogů, o které jako Otevřeno dlouhodobě usilujeme.

Tomáš Čakloš, předseda Otevřena

V Brně dne 26. června 2020

Informační centrum o vzdělávání

Program Učitel naživo sledujeme od jeho vzniku a velmi oceňujeme, že se snaží odstraňovat mezeru v oblasti pregraduální přípravy učitelů. Z našeho pohledu míří hned dvakrát přesně do černého: poprvé tím, že se snaží získat pro zcela nedostatečné učitelské kapacity školám zájemce zvenku systém doplňkového pedagogického studia, z oblastí, kde se reálně zájemci o učitelství vyskytují.

Za druhé přináší moderní koncepci založenou na maximální míře reflektované pedagogické praxe studentů, jejíž nedostatek je nejčastější výtkou většiny ředitelů škol vůči tradičnímu převládajícímu modelu učitelské přípravy.

Zavedení magisterského stupně tohoto vzdělání by ukázalo cestu a ověřilo její reálnost i pro ostatní školy připravující učitele. Když k tomu připojíme fakt, že program má na pilotáž předem alokované finanční zdroje z OP VVV, stát by udělal nelogickou chybu, kdyby program nepodpořil.

Miroslav Hřebecký
programový ředitel

V Praze dne 25. června 2020